Etnolingwistyka. Problemy Języka i Kultury 35 (2023)
ISSN 0860-8032 ◇ e-ISSN 2449-8335
https://journals.umcs.pl/et

III. Z życia naukowego

DOI: 10.17951/et.2023.35.349

Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
ORCID: 0000-0003-0008-8690
e-mail: stanislawa.niebrzegowska-bartminska@mail.umcs.pl

Joanna Szadura
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
ORCID: 0000-0001-7448-2602
e-mail: joanna.szadura@mail.umcs.pl

Komisja Etnolingwistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów w latach 2018–2023. Sprawozdanie z działalności

I. Informacje ogólne

20 sierpnia 2018 roku podczas XVI Międzynarodowego Kongresu Slawistów (Belgrad, Serbia) – po zakończeniu III kadencji (2013–2018) – odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Komisji Etnolingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów. Dokonano wówczas wyboru władz Komisji na IV kadencję (2018–2023). Na przewodniczącego wybrano ponownie prof. Jerzego Bartmińskiego (Polska, Lublin/Warszawa). W skład prezydium weszli: Svetlana M. Tolstaja jako wiceprzewodnicząca (Rosja, Moskwa), Elena Berezovič (Rosja, Jekatierinburg), Nikolaj Antropov (Białoruś, Mińsk), Dejan Ajdačić (Serbia, Belgrad), Galina Javorska (Ukraina, Kijów), Pawel Hrycenko (Ukraina, Kijów), Irena Vaňková (Czechy, Praga), Aleksy Judin (Belgia, Gent). Udział w pracach KE MKS w kolejnej kadencji zadeklarowało 71 badaczy. Sekretariat KE przy MKS powierzono Joannie Szadurze (Polska, Lublin). Obecnie Komisja liczy 66 członków – w 2022 roku zmarło 5 osób, 3 osoby zrezygnowały z członkostwa, 3 nowe zostały do niej przyjęte. Jako że 7 lutego 2022 roku zmarł inicjator powołania Komisji i jej wieloletni przewodniczący Profesor Jerzy Bartmiński, Prezydium KE MKS na posiedzeniu 4 marca 2022 roku

powierzyło funkcję przewodniczącej Komisji do końca IV kadencji – Stanisławie Niebrzegowskiej-Bartmińskiej (Lublin, Polska).

KE MKS – zgodnie ze statutem – realizuje ramowy szeroki program badań nad językiem w jego relacji do kultury, w szczególności poświęcony tematyce słowników etnolingwistycznych i problemowi językowego obrazu świata Słowian i ich sąsiadów.

II. Najważniejsze dokonania w okresie 2018–2023

1. Posiedzenia naukowe

Od 2018 roku członkowie Komisji Etnolingwistycznej odbyli 14 zdalnych posiedzeń naukowych poprzez platformę ZOOM (niektóre z nich z Komisją Etnolingwistyczną Komitetu Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk), podczas których wysłuchano 19 referatów. Połączone Komisje spotkały się w następujących terminach:

(1) 21 grudnia 2020: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej, Lublin / PAU, Kraków): *Czy etnolingwistyka jako dyscyplina realizuje określony paradygmat naukowy?*;

(2) 29 marca 2021: prof. Alena Rudenka (Białoruski Uniwersytet Państwowy, Mińsk): *Американская лингвистическая антропология в сравнении со славянской этнолингвистикой*; dr hab. Iliana Genew-Puhalewa (Uniwersytet Warszawski), *„Skrypty kulturowe" Anny Wierzbickiej a „dobre uczucia" w mediach społecznościowych*;

(3) 19 kwietnia 2021: prof. Alena Rudenka (Białoruski Uniwersytet Państwowy, Mińsk), *Концептосфера «*когнитивная деятельность*» в славянской языковой картине мира*;

(4) 17 maja 2021: prof. Alena Rudenka (Białoruski Uniwersytet Państwowy, Mińsk), *Этнолингвистические программы в диахронических исследованиях. Становление этнической идентичности белорусов и украинцев*; prof. Dorota Brzozowska (Uniwersytet Opolski), *Memy w nauczaniu języka i kultury polskiej*;

(5) 14 czerwca 2021: prof. Anna Kretschmer (Universität Wien), *Достандартная письменность как этнолингвистический источник*; prof. Alena Rudenka (Białoruski Uniwersytet Państwowy, Mińsk), *Этнолингвистические программы в диахронических исследованиях. Что наши предки знали о счете?*;

(6) 22 czerwca 2021 podczas I Międzynarodowego Kongresu Etnolingwistycznegozorganizowano posiedzenie w formie hybrydowej: *Etnolingwistyka – bilans dyscypliny: stan badań, metody i postulaty badawcze.* Spotkanie służyło omówieniu realizacji zadań badawczych i udziału Komisji w Międzynarodowym Kongresie Slawistów w Paryżu;

(7) 6 grudnia 2021: dr hab. Adam Głaz prof. uczelni (Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej, Lublin): *Co zyskujemy, żyjąc pomiędzy? Czułość według Olgi Tokarczuk w przekładzie na inne języki*; prof. dr hab. Teresa Tomaszkiewicz (Uniwersystet

Adama Mickiewicza, Poznań): *„Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj": polskie tłumaczenia pojęcia* PAIN/CHLEB *we francuskich piekarniach funkcjonujących w Polsce*;

(8) 14 marca 2022: dr hab. Aleksandra Niewiara, prof. uczelni (Uniwersytet Śląski, Katowice): *Analizy dyskursu w badaniach imagologicznych. Ujęcie ewolucyjne*; dr hab. Dorota Zdunkiewicz-Jedynak (Uniwersytet Warszawski): *„Dźwięk, zapach, obraz, chwila...". Kulturowy koncept* DZIECIŃSTWA *w świetle współczesnej polszczyzny*;

(9) 30 maja 2022: prof. Irena Vaňková (Uniwersytet Karola w Pradze): *Klíčové pojmy Václava Havla:* DOMOV; prof. Galina Kabakova (Université de Paris-Sorbonne, Paryż): *Этнолингвистический подход к изучению сказок*;

(10) 29 listopada 2022: dr Dorota Pazio-Wlazłowska (Instytut Slawistyki PAN, Warszawa): WIARA, RELIGIA, CERKIEW *w sieci wartości skorelowanych (na materiale portalu „Rossijskoj gaziety")*;

(11) 12 grudnia 2022: prof. dr hab. Renata Przybylska (Uniwersytet Jagielloński, Kraków): *Sygnały metaforyczności w tekście użytkowym – na przykładzie metaforyki sportowej*;

(12) 23 stycznia 2023: dr. hab. Przemysław Łozowski, prof. uczelni (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin): *Spór o niedosłowność: metafora a metonimia w perspektywie etnolingwistycznej*;

(13) 27 lutego 2023: prof. dr hab. Dorota Zdunkiewicz-Jedynak (Uniwersytet Warszawski): Pogrom, rzeź, masakra, makabra, ludobójstwo *i inne... Synonimy odsyłające do różnych obrazów kognitywnych (uwagi w związku z relacjami o okrucieństwach wojny na Ukrainie)*;

(14) 19 czerwca 2023: prof. dr hab. Katarzyna Kłosińska (Uniwersytet Warszawski): *Kognitywny obraz języka ojczystego.*

Nagrania wystąpień są udostępniane przez prof. Alenę Rudenko na stronie Komisji Etnolingwistycznej Międzynarodowego Komitetu Slawistów. Link: http://www.slavic-ethnolinguistics.org/home/ssylki-links.

Odbyto również 3 posiedzenia Prezydium KE MKS w dniach: 27 kwietnia 2019 r. (uzgodnienie planu działania Komisji na okres kadencji 2018–2023), 4 marca 2022 r. (wybór osoby pełniącej obowiązki przewodniczącego – po śmierci J. Bartmińskiego), 30 maja 2023 r. (przyjęcie sprawozdania z działalności KE MKS w latach 2018–2023 i statutu KE MKS).

2. Konferencje naukowe

Członkowie Komisji w latach 2018–2023 mieli udział w organizacji 1 kongresu i 10 międzynarodowych konferencji naukowych.

Członkowie KE MKS uczestniczyli w XVI MKS w Belgradzie (20–27 sierpnia 2018) z indywidualnymi referatami (referat plenarny wygłosił Jerzy Bartmiński) i zorganizowali osobny blok tematyczny „Historyczna pamięć w języku"; zob. tekst: Jerzy Bartmiński, Svetlana Tolstaja, Alla Kozhinowa, Irina Sedakova, Aleksej Judin, Wojciech Chlebda, *Historyczna pamięć w języku. Tezy wystąpień w ramach etnolingwistycznego bloku tematycznego na XVI MKS w Belgradzie 2018*, „Etnolingwistyka.

Problemy Języka i Kultury" 30, https://journals.umcs.pl/et/article/view/7674. Referaty zostały opublikowane w 31. tomie „Etnolingwistyki".

W Lublinie w dniach 20–24 czerwca 2021 roku zorganizowano I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny „*Etnolingwistyka – bilans dyscypliny, stan badań, metody i postulaty badawcze"*. W Kongresie wzięło udział 121 referentów: z Białorusi, Ukrainy i Rosji, z Czech i Słowacji, z Bułgarii, Macedonii, Serbii i Chorwacji, z Austrii, Hiszpanii, Francji, Belgii, Litwy i Australii oraz z Polski. Organizatorami byli członkowie Komisji Etnolingwistycznej przy MKS, Komisji Etnolingwistycznej Komitetu Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, pracownicy Instytutu Filologii Polskiej UMCS, Instytutu Neofilologii UMCS, Instytutu Slawistyki PAN oraz Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu. Obrady plenarne przebiegały w 7 blokach tematycznych (*Pojęcia, metody, granice etnolingwistyki*; *Etnolingwistyka w krajach słowiańskich*; *Etnolingwistyka w krajach słowiańskich i bałtyckich*; *Problemy geografii lingwistycznej*; *Pamięć i niepamięć w języku i kulturze*; *Perspektywy etnolingwistyki*; *Prezentacja leksykonów, słowników i baz danych*) i w 19 sekcjach (*Pogranicza etnolingwistyki i tradycje etnolingwistyczne w Polsce*; *Synchronia i diachronia w etnolingwistyce*; *Etnolingwistyka a gramatyka; Nominacja a językowy obraz świata*; *Frazeologia i etymologia a etnolingwistyka*; *Definicje i eksplikacje pojęć*; *Gatunkowe wzorce wypowiedzi*; *Stereotypy i koncepty językowo-kulturowe*; *Od danych językowych do danych niewerbalnych*; *Problemy duchowości*; *Pamięć i tożsamość i ich wykładniki*; *Wartości i ich hierarchie*; *Konceptosfera rodziny*; *Konceptosfera zdrowia i śmierci*; *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów* – 5 posiedzeń)[1].

W Uniwersytecie Wileńskim z inicjatywy Krystyny Rutkowskiej realizowany jest cykl spotkań seminaryjnych pn. *Vertybės Lietuvių ir Lenkų pasaulėvaizdyje / Wartości w językowym obrazie świata Litwinów i Polaków*. Dotychczas odbyły się 3 seminaria: *Teorinės prielaidos ir interpretacijos / Problemy teoretyczne i interpretacje* (2019), *Liaudiškasis, tautinis, daugiatautis ir daugiakultūris paveldas / Dziedzictwo ludowe, narodowe, wieloetniczne i wielokuturowe* (2020), *Praeitis ir dabartis kalboje ir kultūroje / Przeszłość i współczesność w języku i kulturze* (2021). Na wrzesień 2023 roku zaplanowano spotkanie: *Kulturowe aspekty tekstologii. Tekst – tekstem – kontekst* (2023).

Swoją działalność kontynuowało konwersatorium EUROJOS, afiliowane przy KE MKS, Instytucie Slawistyki PAN oraz Instytucie Językoznawstwa i Lite-

[1] Sprawozdania z Kongresu zob.: Елена Руденко, *I Международный этнолингвистический конгресс*, „Rocznik Slawistyczny", t. LXX, 2021, s. 259–264. http://kongresetnolingwistyczny.pl/wp-content/uploads/2022/08/Rudenko-Alena_Sprawozdanie-z-I-MKE_Rpcznik-Slawistyczny.pdf; Ewa Białek, *I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny: „Etnolingwistyka – bilans dyscypliny: stan badan, metody i postulaty badawcze"*, „Etnolingwistyka. Problemy Języka i Kultury" 33, 2021, s. 373–377. http://kongresetnolingwistyczny.pl/wp-content/uploads/2022/08/Bialek-Ewa_Sprawozdanie-z-I-MKE_Etnolingwistyka.pdf; Ewa Białek: *I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny*, „Wiadomości Uniwersyteckie". Miesięcznik Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, nr 8/279, 2021, s. 58–60. http://kongresetnolingwistyczny.pl/wp-content/uploads/2022/08/Bialek-Ewa_Sprawozdanie-z-I-MKE_Wiadomos%CC%81ci-Uniwersyteckie.pdf.

raturoznawstwa UMCS. W okresie objętym sprawozdaniem w ramach prac konwersatorium przygotowano do druku (i opublikowano) kolejne dwa kolejne tomy *Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów* poświęcone EUROPIE (2018) i WOLNOŚCI (2018). W tomie *EUROPA* przedstawiono artykuły dotyczące 13 języków, w tomie *WOLNOŚĆ* – 14. Do druku przygotowano tom pt. *DEMOKRACJA*. Wykonano również podsumowania badań ankietowych dotyczące konceptów: RODZINA, ZDROWIE, NARÓD, OJCZYZNA, DEMOKRACJA, SPRAWIEDLIWOŚĆ, SOLIDARNOŚĆ, TOLERANCJA (zob. dalej: publikacje). W ramach grantu polsko-białoruskiego pt. *Koncept OJCZYZNA i* радзіма *w świadomości Polaków i Białorusinów. Studium etnolingwistyczne* (NCBR 2022-2024, kierownik: S. Niebrzegowska-Bartmińska, wykonawca: A. Rudenka), wpisującego się w formułę konwersatorium EUROJOS, realizowane są badania nad pojęciem OJCZYZNY.

W dniach 11.09–13.09.2018 roku w Nałęczowie zorganizowano konferencję EUROJOS XIV *Jedność w różnorodności. Wokół słowiańskiej aksjosfery*, w której uczestniczyło 49 referentów z 18 krajów.

W dniach 8.06–10.06.2022 roku na Uniwersytecie w Zadarze (Chorwacja) odbyła się konferencja *Homeland and Patriotism in Europe. International Ethnolinguistic Conference*, w której udział wzięli naukowcy z 9 krajów z 16 ośrodków naukowych. Spotkanie zostało zorganizowane przez Centre for Adriatic Onomastics and Ethnolinguistics of the University of Zadar.

W Jekatierinburgu zorganizowano 2 kolejne międzynarodowe konferencje z cyklu: *Etymologia. Onomastyka. Etnolingwistyka* – IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa odbyła się w dniach 7–11 września 2019 r., w której wzięło udział około 120 osób z 14 krajów; V Międzynarodowa Konferencja Naukowa odbyła się w dniach 7–11 września 2022 roku – uczestniczyło w niej 100 uczonych z 9 krajów. Obydwie były organizowane przez Uralski Uniwersytet Państwowy, Instytut Języka Rosyjskiego im. Winogradowa RAN i Instytut Słowianoznawstwa RAN – przy wsparciu Komisji Etnolingwistycznej MKS.

Odbyto również 3 konferencje naukowe dedykowane pamięci Nikity Iljicza Tołstoja:

– *Naučnoe nasledie N.I. Tolstogo glazami ego učennikov i posledovatelej. K 100-letiju akademika N.I. Tolstogo*. Międzynarodowy Okrągły Stół, Vršac, Serbia, 14 kwietnia 2023 – w spotkaniu wzięło udział 12 naukowców z 5 krajów: z Serbii, Rosji, Bułgarii, Belgii, Francji. Organizatorzy: Ambasada Federacji Rosyjskiej w Republice Serbii, Dom Rosyjski w Belgradzie, Urząd Burmistrza Vrsac, Instytut Slawistyki Rosyjskiej Akademii Nauk, Fundacja Dziedzictwa Diaspory Rosyjskiej;

– *100-letie akademika N.I. Tolstogo* – uroczyste posiedzenie w Serbskiej Akademii Nauk, Belgrad, Serbia, 18 kwietnia 2023 roku;

– *Tolstovskie čtenija. Slovo i čelovek. K 100-letiju so dnia roždenija akademika N.I. Tolstogo*. Międzynarodowa konferencja naukowa (Jasna Polana, Rosja, 5–8 czerwca 2023) – w konferencji (w trybie hybrydowym) uczestniczyło 40 uczonych z Rosji, Serbii, Ukrainy, Bułgarii, Białorusi, Francji, Japonii. Organizatorzy: Instytut Słowianoznawstwa RAN, muzeum-dwór Jasna Polana.

3. Publikacje

W latach 2018–2023 ukazało się 5 tomów pisma „Etnolingwistyka. Problemy Języka i Kultury" – tomy: 30. (5 artykułów, 6 recenzji, 3 sprawozdania), 31. (6 + 3 + 4), 32. (3 + 1 + 1), 33. (3 + 1 + 1), 34. (7 + 3 + 1), tom 35. za rok 2023 złożono do druku. Na łamach 5 wskazanych numerów czasopisma opublikowano zatem 24 artykuły członków KE MKS, 14 recenzji, 7 sprawozdań. Tom 30. zadedykowano Profesor Annie Wierzbickiej z okazji Jej jubileuszu, tom 34 – pamięci Profesora Jerzego Bartmińskiego, tom 35. – pamięci Nikity Iljicza Tołstoja w 100 rocznicę urodzin. W tomie 31. (2019) opublikowano teksty referatów (J. Bartmińskiego, S. Tołstojowej, A. Kożynowej, I. Sedakowej, W. Chlebdy) wygłoszonych w ramach bloku tematycznego „Historyczna pamięć w języku" na XVI MKS w Belgradzie. Przygotowano do druku i opublikowano *Bibliografię adnotowaną zawartości „Etnolingwistyki"* (*tomy 1–30, 1988–2018)*, red. J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, M. Nowosad-Bakalarczyk i S. Wasiuta (Lublin 2023, 265 s.). Tomy 1–34 czasopisma „Etnolingwistyka" oraz bibliografia adnotowana „Etnolingwistyki" za lata 1988–2022 są dostępne na zasadach *Open Access* pod adresem: www.umcs.pl/Etnolingwistyka oraz http://journals.umcs.pl/et). Od numeru 33. pismo ukazuje się wyłącznie w formie elektronicznej.

Drukiem ukazały się 22 publikacje (monografie autorskie, tomy zbiorowe, leksykony, słowniki) przygotowane z udziałem członków Komisji Etnolingwistycznej:

1. Na I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny w Lublinie w 2021 roku opublikowano tezy materiałów: *Etnolingwistyka – bilans dyscypliny, stan badań, metody i postulaty badawcze. Program i tezy referatów*, red. A. Głaz, S. Niebrzegowska-Bartmińska, M. Nowosad-Bakalarczyk, A. Rudenka, B. Żywicka, Lublin 2021, 280 s. Efektem spotkania są tomy pokongresowe: *I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny*: t. 1: *Etnolingwistyka – bilans dyscypliny. Metody i postulaty badawcze*, red. S. Niebrzegowska-Bartmińska, A. Głaz, Lublin 2022, 341 s.; t. 2: *Obraz świata i człowieka w kulturze ludowej i narodowej*, red. E. Białek, S. Niebrzegowska-Bartmińska, J. Szadura, Lublin 2022, 303 s.; t. 3: *Pamięć – tożsamość – kategorie językowo-kulturowe*, red. S. Niebrzegowska-Bartmińska, M. Nowosad-Bakalarczyk, P. Łozowski, Lublin 2022, 218 s.; t. 4: *Nazwy wartości i koncepty kulturowe. Hierarchie i rekonstrukcje*, red. S. Niebrzegowska-Bartmińska, J. Szadura, B. Żywicka, Lublin UMCS 2022, 313 s. Wszystkie materiały są dostępne w formie elektronicznej na stronie http://kongresetnolingwistyczny.pl/materialy-kongresowe/.
2. *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów* (dalej LASiS) – opublikowano: LASiS t. 2: *Europa*, red. W. Chlebda, Lublin–Opole 2018, 525 s.; LASiS t. 4: *Wolność*, red. M. Abramowicz, J. Bartmiński, Lublin–Warszawa 2019, 620 s. Przygotowano do druku LASiS t. 6: *Demokracja*, red. J. Bartmiński, M. Grzeszczak, A. Rudenka, Lublin–Warszawa (w druku). Wszystkie tomy są dostępne w formie elektronicznej na stronie internetowej Kongresu Etnolingwistycznego: http://kongresetnolingwistyczny.pl/leksykon-aksjologiczny-slowian-i-ich-sasiadow/.
3. Seria *Wartości w językowo-kulturowym obrazie świata Słowian i ich sąsiadów* – w związku z tym, że podjęto decyzję o kontynuacji pracy konwersatorium EU-

ROJOS i przygotowaniu kolejnych tomów LASiS, poświęconych wybranym konceptom (tj. RODZINA, ZDROWIE; NARÓD, OJCZYZNA, PATRIOTYZM, SOLIDARNOŚĆ, TOLERANCJA; SPRAWIEDLIWOŚĆ, DEMOKRACJA; DUSZA), rozpoczęto prace nad tymi konceptami. Prace nad hasłami cząstkowymi publikowane są na bieżąco w wydawnictwach: *Wartości w językowo-kulturowym obrazie świata Słowian i ich sąsiadów*, t. 5: *Koncepty i ich profilowanie*, red. S. Niebrzegowska-Bartmińska, D. Pazio-Wlazłowska (Lublin 2019, 284 s.) i t. 6: *Jedność w różnorodności. Wokół słowiańskiej aksjosfery*, red. S. Niebrzegowska-Bartmińska, D. Pazio-Wlazłowska (Lublin 2019, 412 s.). Wersja elektroniczna tomu jest dostępna na stronie https://ispan.waw.pl/ireteslaw/handle/20.500.12528/1085. W tomach zamieszczone zostały prace członków KE MKS.

4. W 2021 roku pod red. B. Żywickiej ukazał się tom z wynikami badań empirycznych: *Wartości w kulturach europejskich. Raport z badań empirycznych*, Lublin–Przemyśl 2021.
5. W ramach serii *Vertybės Lietuvių ir Lenkų pasaulėvaizdyje / Wartości w językowym obrazie świata Litwinów i Polaków* (red. K. Rutkovska, S. Niebrzegowska-Bartmińska) opublikowano tomy: t. 1, *Teorinės prielaidos ir interpretacijos / Problemy teoretyczne i interpretacje*, Vilnius–Liublinas 2020; t. 2. *Liaudiškasis, tautinis, daugiatautis ir daugiakultūris paveldas / Dziedzictwo ludowe, narodowe, wieloetniczne i wielokuturowe*, Vilnius–Liublinas 2021, t. 3. *Praeitis ir dabartis kalboje ir kultūroje / Przeszłość i współczesność w języku i kulturze*, Kraków–Vilnius 2022.
6. Z okazji 100. rocznicy urodzin Nikity Iljicza Tołstoja (1923-1996) opublikowano tom materiałów zbiorowych: *Slovo i čelovek: k 100-letiju so dnia roždenija akademika Nikity Il'iča Tolstogo* / otv. red. S.M. Tolstaja, Moskva: Indrik 2023, 744 s., ilustr., mapy. Publikowane artykuły i wspomnienia należą do współpracowników, studentów i naśladowców N.I. Tołstoja z wielu krajów świata: Rosji, Ukrainy, Białorusi, Czech, Bułgarii, Serbii, Słowenii, Austrii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Francji, Kanady, Japonii. Artykuły obejmują szeroki zakres tematów i problemów, które interesowały N.I. Tołstoja i którym badacz ten poświęcił swoje prace (słowiańska leksykologia i semazjologia, dialektologia i geografia językowa, język starosłowiański, historia słowiańskich języków literackich i pisma, etnolingwistyka, folklor, starożytności słowiańskie, historia slawistyki). Jednym z działów są wspomnienia N.I. Tołstoja jako profesora Moskiewskiego Uniwersytetu Państwowego i organizatora poleskich wypraw etnolingwistycznych, które dla wielu ich uczestników były szkołą pracy terenowej i otwarciem drogi do nauki. Zob. https://inslav.ru/publication/slovo-i-chelovek-k-100-letiyu-so-dnya-rozhdeniya-akademika-nikity-ilicha-tolstogo-m-2023.
7. Monografie autorskie z zakresu etnolingwistyki i aksjolingwistyki:
   (a) S. Ristić, I. Lazić Konjik, *Kognitivni pravac u srpskoj etnolingvistici – počeci razvoja i aktuelni problemi*, Beograd 2020, 403 s.
   (b) *Leksykografija i leksykologij u svetlu aktuelnih problema. Zbornik naučnih radova*, ured. S. Ristić, I. Lazić Konjik, N. Ivanović, Beograd 2021, 1170 s.
   (c) D. Pazio-Wlazłowska, *Cerkov' v krugu cennostej: sem'ja, tradicija, patriotizm (po materialam internet-portala „Rossijskoj gazety"*, Warszawa 2021.

(d) I. Smetonienė, M. Smetona, K. Rutkovska, *Žemė. Motina. Duona. Monografija*, Vilnius 2021, 323 s.

8. Od 2019 kontynuowano prace nad wydawanym w Lublinie *Słownikiem stereotypów i symboli ludowych*. Drukiem ukazały się kolejne części tomu II. *Rośliny* (koncepcja całości i redakcja J. Bartmiński, z-ca red. S. Niebrzegowska-Bartmińska, Lublin: cz. 3: *Kwiaty* (2019, 295 s.), cz. 4: *Zioła* (2019, 494 s.), cz. 5: *Drzewa* owocowe *i iglaste* (2020, 299 s.), cz. 6: *Drzewa liściaste* (2021, 430 s.), cz. 7: *Krzewy i krzewinki* (2022, 333 s.). W ramach programu realizowanego przez Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki" zespół *Słownika stereotypów i symboli ludowych* prowadzi prace nad III tomem SSiSL. Tytuł projektu: „Świat zwierząt w polszczyźnie ludowej i potocznej. Słownik etnolingwistyczny". Umowa nr 0026/NPRH9/H11/88/2021 z dnia 1.06.2022 r. (kierownik: S. Niebrzegowska-Bartmińska).

III. Planowane działania

Komisja Etnolingwistyczna przy MKS na XVII Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu zgłosiła blok tematyczny pod nazwą *Problemy leksykografii etnolingwistycznej – pamięci Nikity Iljicza Tołstoja (1923–1996).* Referenci w bloku podejmą etnolingwistyczne wątki problemowe zainicjowane przez prof. Nikitę Iljicza Tołstoja, którego rocznica urodzin przypada na rok 2023. Uczestnicy bloku pokażą nowatorstwo prof. Tołstoja w inicjowaniu prac nad tradycyjną kulturą ludową Słowian postrzeganą poprzez pryzmat współczesnych zapisów dialektologicznych, folklorystycznych i etnograficznych, prac, których celem była i jest rekonstrukcja duchowej praojczyzny Słowian. Wspólnym mianownikiem wszystkich wystąpień będzie teza o ścisłym związku (wzajemnym uzależnieniu od siebie) języka i kultury (koncepcja „lingwokultury"). Do tematu bloku wprowadzi wypowiedź Swietłany Tołstojowej, współtwórczyni moskiewskiej szkoły etnolingwistycznej i kontynuatorki prac swego Męża, uczestnikami bloku będą uczniowie i przyjaciele prof. Nikity Tołstoja skupieni w Komisji Etnolingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów. Uczestnicy w liczbie 9 osób reprezentować będą 6 krajów (Austria, Belgia, Czechy, Polska, Rosja, Ukraina), wypowiedzi zostaną przedstawione w 4 językach (rosyjskim, ukraińskim, polskim i czeskim). Wszystkie wystąpienia wzbogacone o głosy w dyskusji i dopracowane zostaną opublikowane na łamach rocznika „Etnolingwistyka. Problemy Języka i Kultury". W ramach bloku przewidywane są referaty:

1. Wprowadzenie: Светлана Михайловна Толстая (Москва, Россия), *Никита Ильич Толстой – основатель московской школы этнолингвистики*
2. Anna Kretschmer (Wien, Austria), *О фундаментальных трудах Н. И. Толстого по истории письменности у сербов до Вука Караджича и по славяно-сербской культурной традиции*
3. Галина Яворська (Київ, Україна), *Этнолингвистические словари в контексте энциклопедической лексикографии*
4. Stanisława i Jerzy Bartmińscy (Lublin, Polska), *Specyfika słownika etnolingwistycznego wobec słowników gwarowych*

5. Олеся Сурикова (Екатеринбург, Россия), *О потенциале корпусной лингвофольклористики: проект словаря «Причитаний Северного края» Е. В. Барсова*
6. Irena Vaňková, Veronika Vodrážková (Praha, UK), *Tělo v mysli a jazyce – Lexikon českých somatických pojmů in spe*
7. Aleksey Yudin (Gent, Belgia), *Словарь фольклорной ономастики как вид этнолингвистического словаря*
8. Павло Гриценко (Київ, Україна), *Сучасна етнолінгвістична лексикографія як інваріантна модель світу.*

W ramach działalności naukowej Komisji Etnolingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów na najbliższe lata zaplanowano realizację kolejnych konceptów do *Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów* (hasła: RODZINA, ZDROWIE, DUSZA, SPRAWIEDLIWOŚĆ, OJCZYZNA, PATRIOTYZM, SOLIDARNOŚĆ, TOLERANCJA i NARÓD). Gotowość do pracy w ramach konwersatorium EUROJOS zgłosiło ponad 100 osób z 21 polskich i zagranicznych ośrodków naukowych.

Zaproponowano także rozszerzenie powiązań etnolingwistyki z innymi dyscyplinami (prawoznawstwo itp.). Tej kwestii zostanie poświęcone specjalne spotkanie członków KE. Zgłoszono również potrzebę badania rozwoju slawistyki w kontekście idei dekolonizacji – w szczególności możliwości wykorzystania języka i kultury jako narzędzi przeciwdziałania dyskryminacji.